

MF DNES: Obilí, nebo zbraně? Ve sporu o ukrajinskou úrodu přitahuje

27. 09. 2023

26. 9. 2023 - Mladá fronta DNES/Hovory z lán(ů) - Přestaňte likvidovat naše zemědělství, nebo vám přestaneme dodávat zbraně.“ I tak se dalo interpretovat vyjádření polského premiéra Mateusza Morawieckého z minulého týdne. Později – možná po americké diplomatické intervenci – mírně prohlášením o konci dodávek zbraní, dokud Polsko nenakoupí nové. Zároveň bylo spojeno s reakcí na Zelenského nešťastné naléhání, aby se Varšava nenechala manipulovat Moskvou a nebránila vývozu ukrajinské zemědělské produkce.

Obvinít Poláky z přátelství s Rusy je horší než čůrat na kamaši barona Ruperta von Kratzmara. Pravdou je, že tzv. koridory solidarity nefungují, mají silně propustné zdi. Poláci jako největší kšeftmani Evropy jsou ve schizofrenní situaci: jsou to právě nejčastěji polští překupníci, kteří nemohou odolat snadnému zisku, jenž spočívá v nákupu ukrajinské produkce původně určené pro Afriku za mimořádně nízké ceny a následném přeprodeji na unijním trhu (včetně Česka) v podstatě za dumpingové ceny.

Vzhledem k tomu, že Ukrajina není součástí EU a nemusí řešit žádné „Green Dealy“, tamní zemědělci pěstují sice neekologicky, ale mnohem levněji. Část nyní exportované produkce navíc pochází ze starých zásob, které musí uvolnit místo nové sklizni, a tak se do Evropy valí za výprodejové ceny. Jsou zaznamenány případy, kdy se z Ukrajiny do Evropy bezcelně dovážel i třtinový cukr, což je komodita, která se na Ukrajině ani neprodukuje. Podobné je to s ruskou zemědělskou produkcí, která k nám přes propustnou bezcelní hranici nyní putuje.

Co s tím? Samotné embargo na dovoz zemědělských komodit ze strany některých států nic nevyřeší. Skutečným řešením je jedině návrat k režimu cel a kvót, který existoval před rokem 2022. Země, které např. krmné obiloviny z Ukrajiny běžně dovážejí, jako Španělsko nebo Itálie, si ho dovezou na základě kvót. Do ostatních zemí Unie pak už jen po uhrazení cla ve výši odpovídající „zeleným“ výrobním nákladům v Evropě. Toto clo by pak bylo exportérům vráceno, pokud bude zboží naloženo na loď směr Afrika v některém z evropských přístavů.

To nemůže udělat Polsko ani Česko, ale Evropská komise. Západní část Unie ale dovozy z Ukrajiny nepálí a V4 bohužel není jednotná. Možná by to chtělo další telefonát z Washingtonu. Při pohledu na vlastnickou strukturu největších ukrajinských zemědělských podniků se to ale nejspíš nestane...

Autor: Jan Doležal, prezident Agrární komory ČR